

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER NELER GETİRİYOR?

Yazar: Alp AKTAŞ*

E-Yaklaşım / Haziran 2011 / Sayı: 222

I- GİRİŞ

Türkiye’de Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesine ait çalışmalar, değişik yasalarla düzenlenen üç aşamalı bir seyir izlemiştir.

- Birinci Aşama: 26.06.2001 tarih ve 4691 sayılı Teknopark: Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası’nın kabulü ile başlar.
- İkinci Aşama: 31.07.2004 tarih ve 5228 sayılı Yasa ile Gelir ve Kurumlar Vergisi Yasalarında yapılan değişiklik ile Ar-Ge indiriminin kabulü ile devam eder.
- Üçüncü aşama: 28.02.2008 tarih ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi ile ilgili Yasa’nın yürürlüğe girmesi ile tamamlanmış olur[1].

Bu üç aşamada, uygulanan teşvik yöntemleri (daha doğru deyimle rejimler) birbirinden çok farklıdır. Bu üç aşamada kullanılan yöntemler, bir yenisinin gelmesi ve yürürlüğe konması ile kaldırılmamış, aksine devam etmiştir. Bu durumda halen Türkiye’de bu üç ayrı Ar-Ge teşvik sistemi, pek fazla sorun çıkarmadan birlikte yaşamakta ve varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle memleketimizdeki Ar-Ge teşvik sistemleri çok değişik, renkli bir mozaik görünümündedir. Girişimciler bu üç örnekten birini seçmekte serbest oldukları gibi birinden öbürüne geçme hakkına da sahiptirler[2].

Yukarıda üç aşamalı olarak bahsedilen Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesine ilişkin yöntemlerden ilki olan 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu[3]’nda, 6170 sayılı Kanun[4] ile bazı maddelerinde bir kez daha değişiklik yapılmıştır. Hatırlanacak olursa, 4691 sayılı Kanun’da daha önce, 5035 sayılı[5] ve 5281 sayılı[6] Kanunlar ile iki kez değişiklik yapılmıştı.

Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi ile ilgili olarak bu genel bilgiler verildikten sonra; bu yazımızda, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda 6170 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler mali yönden incelenecek ve değerlendirilecektir.

II- İSTİSNALARIN (KANUN’UN) SON UYGULANMA TARİHİNDEKİ DEĞİŞİKLİK

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nda yer alan istisnalardan;

- **Yönetici şirketler:** (Kanun uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar üzerinden)
- **Gelir ve Kurumlar Vergisi Mükellefleri:** (Bölgede faaliyet gösteren ve sadece yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden)
- **Ar-Ge ve destek personeli:** (Bölgede çalışan personelin görevleri ile ilgili ücretleri her türlü vergiden)

faydalanmaktadır. 4691 sayılı Kanun ile yönetici şirketler ile gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine uygulanan 5 yıllık gelir ve kurumlar vergisi istisnası, Ar-Ge personeline uygulanan 10 yıllık gelir vergisi (stopaj) ve damga vergisi istisnası, 4691 sayılı Kanun’da 5035 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle 31.12.2013 tarihine kadar uzatılmıştı. Bu kez, 6170 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle, istisnaların son uygulanma tarihi 31.12.2023 tarihine kadar uzatılmıştır.

Böylece, hesaplanma şekilleri farklı olmakla birlikte; bölge içinde bulunan firmalar da, bölge dışında bulunan ve 5746 sayılı[7] Kanun hükümlerinden faydalanan mükellefler gibi 2023 yılına kadar ücretler üzerindeki gelir vergisinden (stopaj) istisna edilmiştir.

III- BÖLGEDE ÇALIŞAN TEKNİSYEN VE DESTEK PERSONELİNİN ÜCRETLERİNDE İSTİSNA UYGULAMASI

6170 sayılı Kanun ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanun'una; "**Tanımlar**" başlıklı 3. maddesinde değişiklikler yapılarak daha önce bir bölümü Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği[8]'nde yer alan "**Ar-Ge Personeli**[9], **Araştırmacı**[10], **Yazılımcı Personel**[11]", bir bölümü ise hiç yer almayan "**Teknisyen**[12], **Destek Personeli**," kavramları ilave edilerek açıklamalar yapılmıştır.

6170 sayılı Kanun ile değişmeden önce; "**Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeli**" olarak ayrı ayrı tanımlanan istisna kapsamındaki çalışanlar, Kanun değişikliğinden sonra "**Ar-Ge personeli**" ve "**destek personeli**" genel başlıklarında istisnadan faydalanabilir hale gelmişlerdir. Ar-Ge personeli ise Kanun'un değişmeden önceki halinde yer alan; "**araştırmacı ve yazılımcı**" tanımlarına, "**teknisyenler**"in ilave edilmesiyle "**Ar-Ge personeli**" genel başlığında istisnalardan yararlanabilir hale gelmişlerdir.

4691 sayılı Kanun'un en fazla eleştirilen uygulamalarından biri olan ve yalnızca bölgede çalışan Ar-Ge Personelinin (eski uygulamaya göre Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeli) bu görevleri ile ilgili ücretlerine uygulanan her türlü vergi istisnası, Kanun'daki yeni değişikliklerden sonra "**Teknisyenlere**" ve "**Destek Personeline**" de uygulanmaya başlanacaktır.

a) **Teknisyenler:** 4691 sayılı Kanun'un 3/o maddesine göre "**Teknisyenler**", Mühendislik, fen ve sağlık bilimleri alanında yüksek öğrenim görmüş ya da meslek lisesi veya meslek yüksekokullarının teknik, fen ve sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişiler olarak tanımlanmıştır. Teknisyenler, aynı eski uygulamadaki "**Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeli**" gibi sınırlama olmaksızın, bölgede görev yapmaları kaydıyla kendi görevleri ile ilgili ücretlerine uygulanan her türlü vergiden istisna hale gelmişlerdir. Dolayısıyla, Kanun'un yürürlük tarihi olan 12.03.2011 tarihi itibarıyla "**Teknisyenler**", Ar-Ge faaliyetinde doğrudan görevli ve fiilen bölgede bulunmak kaydıyla Gelir Vergisi Stopajından ve Damga Vergisi kesintisinden istisna hale gelmişlerdir.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda değişiklik yapılmadan önce teknisyenler; "**Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeli**" tanımlarının içerisinde yer almadıkları için Yönetici Şirketlerden gerekli çalışma onayını alamıyorlardı ve bunun sonucunda da Kanun'da tanımlı istisnalardan faydalanamıyorlardı.

b) **Destek Personeli:** Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 3/p maddesine göre Destek Personeli, Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili "**yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personel**" olarak tanımlanmıştır. Destek personeli, Ar-Ge personeli sayısının yüzde onunu aşmaması ve bölgede görev yapmaları kaydıyla, kendi görevleri ile ilgili ücretlerine uygulanan her türlü vergiden istisna hale gelmişlerdir. Dolayısıyla, Kanunun yürürlük tarihi olan 12.03.2011 tarihi itibarıyla "**Destek Personeli**", Ar-Ge faaliyetine katılmaları veya bu faaliyetle doğrudan ilişkili olmak kaydıyla Gelir Vergisi Stopajından ve Damga Vergisi kesintisinden istisna hale gelmişlerdir.

Teknisyenler gibi Destek personeli de 4691 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmadan önce, Yönetici Şirketler'den gerekli çalışma onayını alamadıkları için Kanun'da tanımlı istisnalardan faydalanamıyorlardı.

"**Teknisyenler**" ve "**Destek Personeli**" ile ilgili olarak yapılan bu değişikliklerle, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu hükümlerinden faydalanan firmalar ile 5746 sayılı Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun hükümlerinden faydalanan firmalar arasında, farklı uygulamalar nedeniyle haksız rekabet ortadan kaldırılmış, bölge içinde bulunan firmalar ile bölge dışında bulunan ve 5746 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan mükellefler arasında, adil ve eşit vergileme ilkeleri uygulanmaya başlanmıştır.

IV- BÖLGE DIŞINDA ÇALIŞMA

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanun'unda değişiklik yapan 6170 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiş ve "**Bölgelerde yer alan girişimcilerin yürüttükleri Ar-Ge projesi kapsamında çalışan Ar-Ge personelinin, Bölgede yürüttüğü görevle ilgili olarak yönetici**

şirketin onayı ile Bölge dışında geçirmesi gereken süreye ait ücretlerinin bir kısmı gelir vergisi kapsamı dışında tutulur. Kapsam dışında tutulacak ücret miktarı, Maliye Bakanlığı'nun uygun görüşü alınarak hazırlanacak yönetmelikle belirlenir. Yönetici şirketin onayı ile Bölge dışında geçirilen sürenin Bölgede yürütülen görevle ilgili olmadığına tespit edilmesi halinde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin cezalardan ilgili işletme sorumludur.” hükmü getirilmiştir.

Böylece Ar-Ge personelinin; bölgede yürüttüğü göreviyle ilgili olarak, bölge dışında geçirilecek süreler için ücretleri, Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alındıktan sonra hazırlanacak yönetmelikle ve yönetici şirketin onayıyla belirlenecek kısmı, gelir vergisinden istisna edilecektir.

Yürürlüğe giren bu hüküm ile 4691 sayılı Kanun'un en fazla eleştirilen uygulamalarından biri için daha, olumlu bir adım atıldığı görülmektedir. Kanun'daki tanımdan da anlaşılacağı gibi “**kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yazılım dahil yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmalar**” olarak açıklanan “**Araştırma ve Geliştirme**” çalışmalarını, teknolojik birikimin ve iletişimin her geçen gün arttığı globalleşen dünyada, dikenli tellerle çevrili bir coğrafi konum ile sınırlamak pek mümkün değildir. Araştırma ve Geliştirme çalışmalarının yalnızca; bölgedeki bir şirketin yaptığı sınırlı yatırımlarla veya Ar-Ge personelinin, mevcut şirketindeki masabaşı faaliyetleri ile yürütülemeyeceği de aşikârdır. Günümüzde, Kanun'un detaylıca tanımladığı yaratıcı çalışmalar, Ar-Ge çalışmaları; bölge içinde veya dışındaki, ulusal veya uluslararası girişimci-kamu-sanayi-üniversite işbirlikliği ile dış kaynak kullanımı (outsourcing) yapılarak ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda, Ulusal ya da Uluslararası sermayeyi veya girişimcileri, Türkiye’de Ar-Ge çalışması yapmaya teşvik etmenin çok sıkı maliyeci yaklaşımla mümkün olmadığını artık Hükümetin de ilgili bakanlıkların da farkına vardığının bir göstergesidir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Maliye bakanlığının uygun görüşü alındıktan sonra hazırlanacak yönetmelikte, bahsettiğimiz farkındalığın nasıl hayata geçirileceğinin bir göstergesi olacaktır.

V- SOSYAL SİGORTA PRİM DESTEĞİ

5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un “**İndirim, İstisna, Destek ve Teşvik Unsurları**” başlıklı 3. maddesinin 5904 sayılı Kanun ile değişik 3 numaralı bendinde, “**Kamu personeli hariç olmak üzere teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile 26.06.2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2. maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, her bir çalışan için beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.**” hükmüne yer verilmiştir.

Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere Sosyal Güvenlik Primi desteği, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu hükümlerine istinaden ücretleri gelir vergisinden istisna olan personel için uygulanmaktadır.

Hatırlanacağı üzere; Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu hükümlerine göre ücretler üzerindeki gelir vergisi istisnası; 4691 sayılı Kanun'un 6170 sayılı Kanun ile değişmeden önceki haliyle “**araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin**” bu görevleri ile ilgili ücretleri, 31.12.2013 tarihine kadar gelir vergisinden istisna bulunmaktaydı. 6170 sayılı Kanun değişikliği ile birlikte “**Ar-Ge personeli**” ve “**destek personeli**”; 31.12.2023 tarihine kadar, ücretler üzerindeki gelir vergisinden istisna hale gelmişlerdir. Dolayısıyla 3. Bölümde detaylı olarak açıklanan “**Teknisyenler**” ve “**Destek Personeli**” de, Sosyal Güvenlik Primi desteğinden faydalanabilir hale gelmişlerdir. Ayrıca, daha önceki bölümlerde ifade ettiğimiz gibi; bölge içinde bulunan firmalar da, bölge dışında bulunan ve 5746 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan mükellefler gibi, 5 yıl süre ile sosyal güvenlik primi desteğinden faydalanmaya başlamışlardır.

5746 sayılı Kanun hükümlerine istinaden, sosyal güvenlik primi desteği, her bir çalışan için beş yıl süre için geçerlidir. Bu destekten, ne zaman yararlanılmaya başlandığının bir önemi bulunmamaktadır. Önemli olan, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih olan 01.04.2008 ile desteklerden yararlanılacak son tarih olan 31.12.2023 tarihleri arasındaki beş yıl içerisinde sosyal güvenlik primi desteğinden faydalanılmasıdır. Bu durumda, 12.03.2011 tarihinden itibaren, “**Teknisyenler**” ve “**Destek Personeli**” için de sosyal güvenlik primi desteğinden faydalanmaya başlayacak firmaların bir kaybının olmadığı düşünülebilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken; “**bölge dışında bulunan ve 5746 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan mükellefler**” neredeyse 3 yıldır bu destekten faydalanırlarken, 4691 sayılı Kanuna tabi “**bölge içinde bulunan firmalar**” 12.03.2011 tarihinden itibaren, sosyal güvenlik primi desteğinden yararlanmaya başlayacaklardır. Bu durumda da rekabetten, vergileme adaletinden ve eşitliğinden bahsedilmesi pek mümkün değildir. Devlet, yürürlüğe koyduğu farklı kanunlar nedeniyle, aynı ya da benzer durumdaki mükellefler arasında farklı vergileme/destek hükümleri uygulayarak, vergilemedeki temel ilkeleri zedelemektedir. En azından, kanunda yapılan bu değişikliklerle mükellefler arası farklılık giderilmiş olmaktadır.

VI- BÖLGE İÇERİSİNDE ÜRETİM İZNI

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun, 6170 sayılı Kanun ile değiştirilen 8. maddesinin ikinci paragrafına “**İşletmeler, Bölgede başlatıp sonuçlandırdıkları Ar-Ge projeleri sonucu elde ettikleri teknolojik ürünün üretilmesi için gerekli yatırımı, yönetici şirketin uygun bulması ve Bakanlığın izin vermesi şartıyla Bölge içerisinde yapabilirler. Söz konusu yatırıma konu olan teknolojik ürünün üretim izin belgeleri, ilgili kurum ve kuruluş tarafından Bakanlık görüşü alınarak, öncelikle verilir.**” hükmü ilave edilerek, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, gerekli izinlerin alınması koşuluyla üretim yapılabilir hale gelmişlerdir.

İlgili maddenin devamında, yapılacak yatırımlar ile ilgili olarak;

- Yatırımlara ilişkin faaliyetler 213 sayılı Vergi Usul Kanunu gereğince tutulması gereken zorunlu defterlerde, yatırım yapan firmaların, Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde yürüttükleri Ar-Ge faaliyetlerinden ayrı olarak izleneceği,
- Bölgede elde edilecek kazançlar, Bölge dışında faaliyet gösteren işletmelerin tabi olduğu esaslara göre vergilendirileceği,
- Bölgede çalışan personel, Bölge dışında faaliyet gösteren işletme personelinin tabi olduğu esaslara göre vergilendirileceği

hüküm altına alınmıştır. Ayrıca bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafında hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği açıklanmıştır.

6170 sayılı Kanun değişikliğiyle, Teknoloji Geliştirme Bölgesinde Ar-Ge faaliyeti ile iştigal olup üretime geçen bir firma ile Ar-Ge faaliyeti ile iştigal olmadan üretime geçen bir firma arasında bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir. Bu durumda, bölgede Ar-Ge faaliyeti ile iştigal olan Sanayici açısından, bölgede ayrıca üretim yapmanın pek de özendirici olmadığı dikkat çekicidir. Ar-Ge faaliyeti sonrasında ortaya çıkacak ürünün üretimi ile ilgili olarak, dönemsel (3-5 yıl gibi) veya yüzdesel (üretim ile ilgili maliyetlerin belli bir kısmında istisna veya indirim) bir istisna üzerinde çalışılmasının yerinde olacağı kanaatindeyiz.

Ayrıca, yayımlanacak yönetmelikte, Ar-Ge faaliyetinin ne zaman sona ereceği ve üretim faaliyetinin ne zaman başlayacağı gibi konuların açıklığa kavuşturulması yerinde olacaktır.

VII- TÜBİTAK-MAM TEKNOLOJİ SERBEST BÖLGESİNİN DURUMU

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2. maddesine, 5281 sayılı Kanun[13]'un 41. maddesi ile maddenin 3. paragrafı ilave edilmiştir. Bu madde hükümlerine göre Tübitak-MAM Teknoloji Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, Teknoloji Geliştirme Bölgesi Kanunu'nun sağladığı bazı muafiyet ve desteklerden faydalanabilir hale gelmişlerdir.

4691 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesinin 3. paragrafının; 6170 sayılı Kanun değişikliği yapılırken, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde göz önünde bulundurulmadığı göze çarpmaktadır. Yazımızın 3. bölümünde de detaylıca açıklandığı üzere, 6170 sayılı Kanun ile değişmeden önce; **“Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeli”** olarak ayrı ayrı tanımlanan istisna kapsamındaki çalışanlar, Kanun değişikliğinden sonra **“Ar-Ge Personeli”** ve **“Destek Personeli”** genel başlıklarında istisnadan faydalanabilir hale gelmişlerdir. Ar-Ge personeli ise Kanun'un değişmeden önceki halinde yer alan; **“araştırmacı ve yazılımcı”** tanımlarına, **“teknisyenler”**in ilave edilmesiyle **“Ar-Ge Personeli”** genel başlığında istisnalardan yararlanabilir hale gelmişlerdir. Ancak, bu tanımların hiçbiri Kanun'un 2. maddesinin 3. paragrafında değişikliğe uğramamış ve Kanun'un değişmeden önceki hali ile muhafaza edilmiştir.

Bu madde hükümlerine göre, bölgedeki gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin;

- Yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları gelir ve kurumlar vergisinden,
- Araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin, bu görevleri ile ilgili ücretleri her türlü vergiden 01.01.2005 tarihinden itibaren istisnadır.

6170 sayılı Kanun değişikliği ile 4691 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesinin ilk iki paragrafında yapılan tüm değişikliklerden, Tübitak-MAM Teknoloji Serbest Bölgesinde mukim gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri de faydalanabilecektir. Ancak, bahis konusu bölgedeki mükelleflerin, 6170 sayılı Kanun ile getirilen ve yazımızın 3, 4 ve 5. bölümlerinde detaylıca açıklanan, **“destek personeli”**ne sağlanan istisnalardan (ücretlerdeki gelir vergisi) veya desteklerden (sosyal sigorta prim desteği) faydalanması mümkün gözükmemektedir.

VIII- SONUÇ

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda 6170 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler konusunu, mali yönden irdelemeye çalıştık.

Daha önceki bölümlerde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere; yapılan değişikliklerle, 4691 sayılı Kanun'da tanımlı istisnalardan son faydalanma tarihinde değişiklik yapılmış, Ar-Ge personeline (Araştırmacı, Yazılımcı ve Ar-Ge Personeli) ek olarak teknisyenler ile destek personelinin ücretlerinde de istisna ve sosyal sigorta prim desteği uygulamasına başlanmış, bölge dışında çalışmaya ilişkin hükümler getirilmiş, bölge içerisinde üretim izni uygulamasına başlanmıştır.

Ayrıca yapılan değişikliklerle; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu hükümlerinden faydalanan firmalar ile 5746 sayılı Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun hükümlerinden faydalanan firmalar arasında, **“teknisyenler ile destek personelinin”** ücretlerindeki istisna ve sosyal sigorta prim desteği uygulamalarındaki farklılaşma nedeniyle haksız rekabet ortadan kaldırılmış, bölge içinde bulunan firmalar ile bölge dışında bulunan ve 5746 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan mükellefler arasında, eşitlikçi ve adil vergileme ilkeleri uygulanmaya başlanmıştır. Ancak, bahis konusu istisna ve desteklerden, 5746 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan firmaların yaklaşık 3 senedir faydalandıkları, 4691 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan firmaların ise kanun değişikliği sonrasında faydalanabilecek olmaları dikkat çekicidir.

Diğer taraftan, 5746 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan mükellefler **“Kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan”** damga vergisi alınmaz hükümlerinden faydalanırken, 4691 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanan mükellefler (yönetici şirket hariç), kanunda bir istisna bulunmaması nedeniyle, damga vergisi istisnasından faydalanamamaktadır. Bu durum da mükellefler arası haksız rekabet yaratmakta, adil ve eşit vergileme ilkeleri ile çelişmektedir.

Ayrıca, yapılan değişikliklerden sonra uygulanacak istisna ve destekler ile ilgili olarak, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak hazırlanacak yönetmeliğin biran önce yayınlanması (mevcut uygulama yönetmeliğinin revize edilmesi) yerinde olacaktır.

(*) SMMM, İstanbul Üniv., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mali Hukuk Yüksek Lisans Öğrencisi

[1] Selahattin TUNCER, **Türkiye’de Ar-Ge Teşvikleri ve Uygulaması**, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara 2010, s. 46-47

[2] Selahattin TUNCER, “Türkiye’de Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi ile İlgili Üç Aşama- Üç Yöntem”, **Yaklaşım**, Nisan 2009, Sayı: 332

[3] 06.07.2001 tarih ve 24454 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[4] 12.03.2011 tarih ve 27872 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[5] 02.01.2004 tarih ve 25334 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[6] 31.12.2004 tarih ve 25687 (3.mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[7] 12.03.2008 tarih ve 26814 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[8] 19.06.2002 tarih ve 24790 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[9] Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı, yazılımcı ve teknisyenler

[10] Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanları.

[11] Yazılım olarak tanımlanan süreçte çalışıp program geliştiren, üreten, alanında yeterli deneyime veya eğitime sahip nitelikli personeli.

[12] Mühendislik, fen ve sağlık bilimleri alanında yüksek öğrenim görmüş ya da meslek lisesi veya meslek yüksekokullarının teknik, fen ve sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri.

[13] 31.12.2004 tarih ve 25687 (3.mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.